

РИЈЕЧИ О ЕКОЛОШКИМ ДИЛЕМАМА НАД ТАРОМ И БИОГРАДСКОМ ГОРОМ

(Извод из дискусије)

„Филозофија је написана у грандиозној књизи природе, која је откривена нашем погледу. Но, прочитати ову књигу може само онај ко разумије њен језик и симболе“... Галилеј

Коришћење расположивих текстова, поред тога што на најбољи начин обиљежава наше вријеме и нашу епоху као и наше живљење, указује и на следеће:

— да се неким организацијама олако одобравају локације за изградњу њихових погона, без одговарајуће документације, без свега онога што траже прописи;

— да и носиоци инвестиција непромишљено улазе у инвестиционе обавезе за изградњу својих објеката, а да нијесу довољно простудирали цјелокупан проблем око изградње;

— да и банке, иако је документација непотпуна, улажу новац за инвестиције, не базирајући се на могуће последице и на околности да ли ће моћи повратити новац, као и да ли са тим својим улагањем нарушавају природу, каква је природа Националног парка „Биоградска гора“ и регије Таре;

— да су једино средства јавног информисања, снагом своје мисли и ријечи, створила праву атмосферу обавјештавајући јавност о еколошким дилемама над природом „Биоградске горе“ и Таре;

— да се еколошке дилеме око предстојећих загађивања „Биоградске горе“ и Таре догађају у „години глади за водом“ и „години заштите човјекове околине“;

* Цанс Јанићијевић, Монтекс, Пљевља.

— да нико од учесника у расправи око еколошких дилема над поменутиим простором није исказао чак ни сумњу, већ су сви убијеђени да ће изградњом асфалтне базе и каменолома у Штитарицама доћи до нарушавања природе НП „Биоградске горе“ и загађивања вода Таре;

— да нема ни једне асфалтне базе у Југославији која не загађује своју околину, те да не може бити ни изузетак асфалтна база и каменолом у Штитарицама;

— сви учесници у расправи указују да је природа судбина човјека и његова будућност као и да треба прекинути са даљим уништавањем природе;

— да инвеститори, органи власти и они који осјећају да кроз асфалтну базу могу остварити групно-својински однос не показују ни мало толеранције за другојачија мишљења која су настала у току расправе;

— да они који одлучују о асфалтној бази, не само што у свом понашању крше безброј законских прописа, већ се оглушују о мисао и ријеч оних који учествују у расправи и који траже очување Биоградске горе и Таре. Они се понашају као да их не занима шта други мисле. А док су се борили за власт, онда су тражили подршку тих истих људи;

— да се изградњом асфалтне базе и каменолома у Штитарицама, постижу два ефекта:

а) осиромашење природних богатстава и

б) загађивање као посљедица рада;

— да је и сада вријеме институционалног насиља и чудног понашања човјека као појединца у тим институцијама, а стиче се утисак да је тамо човјек остао без мисли и ријечи као основе опстанка и да се претворио у институцију;

— да се човјек институције у њима понаша како хоће и како према коме жели, да некад спроводи прописе, а некад не, као у случају изградње асфалтне базе у Штитарицама;

— да је учесницима у расправи доста више загађивања; да људи воле природу, тј. да воле живот; да је то онда вјечност; да је вода извор живота, и као таква незамјењива; умјесто да природи Биоградске горе и Таре човјек нуди себе за уживање и радости, човјек хоће да је уништава; и умјесто да нуде разматраним просторима љепше уређење, човјек власти нуди рушење (!);

— да случај еколошких дилема Биоградске горе још једном показује да су се времена промијенила, али су људи остали исти;

— да држава када хоће да ствара себе тражи ријеч, иако себе управо темељи на природним вриједностима и тада употребљава и крупне ријечи, али када јој то више није потребно, онда ни слово закона не поштује, а не обичну ријеч, изговорену као јавну, свеједно на који начин;

— да одговорност за неизвршену и дату ријеч, за спроведени закон, за уништену природу, нико не сноси одговорност;

— да у свему треба више знања, ума и умности и хуманизма према природи, а самим тим и према човјеку;

— да то што се догађа у Штитарицама није једини пут и начин рада на развоју, али јесте пут цивилизацијске небриге у пустошењу природе;

— да је настојање изградње асфалтне базе у Штитарицама израз незнања о могућим посљедицама на природу и да је до сада увијек незнање доносило катастрофална пустошења природе;

— да су неки људи оптерећени „смилом развоја“ како га они замишљају, и хоће да то исказују најчешће као родољубље, а тиме стварају услове за уништење природе Биоградске горе и регије Таре;

— и на крају, да се јавност, која је о еколошким дилемама над природом Националног парка „Биоградска гора“ и регије Таре упозната преко средстава јавног информисања, свесрдно укључила у расправу и даје безрезервно своју мисао и ријеч у корист очувања природе Биоградске горе и Таре. Али та мисао и ријеч јавности нема свог одраза на власт, на инвеститора, на банке и на неке локалне челнике, у смислу заштите и спречавања нарушавања поменуте природе. Тиме су ријеч, мисао и закон и понашање изгубили своју етичку, социолошку и филозофску вриједност код власти, банака и инвеститора. Својим односом они су учинили све да обезвриједе огромне напоре јавности уложене у корист опстанка човјека и природе.

Оно што се могло схватити у порукама јавности, која је учествовала у расправи око потреба за очување природе НП „Биоградска гора“ и регије Таре, покушаћу да искажем у сљедећем:

— да је неопходно вратити повјерење јавности за очување природе „Биоградске горе“ и Таре, и тиме повратити повјерење човјеку у човјека и човјека у природу и јавности у власт — банке — у инвеститоре;

— да је човјеку потребна природа и да човјеку треба вратити природу неоштећену, непромијењену, заштићену науком, знањем и разумом;

— да је неопходно да сваки човјек, у границама својих моћи, може дати свој допринос очувању природе Биоградске горе и Таре, а допринос сваког појединца или институције је драгоцен;

Јавност је недвосмислена у својим јасно изреченим захтјевима:

а) да се спријечи пуштање у погон асфалтне базе у Штитарицама и тиме спријечи уништење природе НП „Биоградска гора“ и регије Таре,

б) да се спријечи загађивање горњег дијела Таре и да се уклоне депоније,

ц) да се спријечи потапање кањонског дијела Таре подизањем бране и стварањем акумулације за хидроелектрану „Бук Бијела“ на Дрини.

И на крају, да се од издавања одобрења за изградњу ма ког објекта прво да еколошка сагланост за тај објекат, па онда остала документација, како би се избјегли могући инциденти, и да се код градње свих објеката поштују законски прописи. Такође, да банке не финасирају објекте који нарушавају природу, јер их на то обавезује усвојена конвенција.